

درحالی‌که فیلم‌های حاشیه‌دارتری درمسیر اکراند، فیلم نعمت‌الله نباید پشت خط بماند

قاتل و وحشی پیرپسر می‌شود؟



ایمان عظیمی
خبرنگار گروه فرهنگ

سیدابراهیم عامریان، تهیه‌کننده سینما و پخش‌کننده فیلم سینمایی «پیرپسر» به کارگردانی اکتای براهنی در یک‌گفت‌وگوی تازه و کوتاه عنوان کرد پیرپسر در سومین بسته اکران امسال پس از «رها» و یک اثر دیگر به‌نمایش درمی‌آید.

این اتفاق درحالی به وقوع می‌پیوندد که اگر چندماه پیش از خوشبین‌ترین فرد نزدیک به پروژه پیرپسر سوال می‌شد که احتمال اکران این اثر را تا چه حد جدی می‌داند، به احتمال بسیار زیاد در صد پایینی را ذکر می‌کرد و از ادامه جواب سر باز می‌زد، اما تنها چندماه پس از اکران پیرپسر در بخش ویژه چهل‌وسومین جشنواره فیلم فجر ورق برمی‌گردد و فیلم ۱۹۰ دقیقه‌ای فرزند رضا براهنی پروانه نمایش می‌گیرد.

عامریان در ادامه توضیح داد که پیرپسر برای اکران هیچ‌محدودیتی ندارد و بدون حذفیات به نمایش درخواهد آمد! مورد دوم «رکسانا» پرویز شهبازی بود. این فیلم در جریان نمایش عمومی خود با موانع متعددی روبه‌رو شد و حتی از اکران انصراف داد تا تنها به دو نمایش در سالن میلاد و سالن پردیس ملت، آن هم در بخش ویژه چهل‌وسومین جشنواره فیلم فجر بسنده کند؛ ولی این اتفاق هم به درازا نکشید تا پرونده جدیدترین اثر کارگردان «عیار» ۱۴ با نمایش آن در سالن‌های سینما، به خوبی و خوشی بسته شود.

رکسانا همچون پیرپسر بدون هیچ‌اصلاحیه‌ای روانه اکران می‌شود، در میان آثار پرمس‌وصدای به نمایش درنیامده سینمای ایران، اما جای یک فیلم و فیلمساز حسایی خالی است؛ حمید نعمت‌الله و قاتل و



یکشنبه ۷ اردیبهشت ۱۴۰۴



شماره ۴۳۹۶



FARHIKHTEGANDAILY.COM



FARHIKHTEGANONLINE

وحشی اش. در این گزارش با توجه به مضامین مطرح شده در چند فیلم جنجالی که اکنون پروانه نمایش گرفته‌اند این سوال را مطرح می‌کنیم که چرا هنوز اتفاقی برای نعمت‌الله و اثر مهمش (به‌زعم منتقدان و کسانی که فیلم را تماشا کرده‌اند) نیفتاده و اکران آن همچنان در وضعیت برزخی به سر می‌برد.

ایام به کامت پیرپسر!

اواسط دی سال ۱۳۹۸ بود که پیرپسر به تهیه‌کنندگی بابک حمیدیان و کارگردانی اکتای براهنی پروانه ساخت گرفت، همین خبر باعث شد موجی از توجه از سمت مخاطبان جدی سینمای ایران به فیلم جدید پسر فیلمساز رضا براهنی شکل بگیرد و بسیاری خیر پایان فیلمبرداری و اکران آن را به انتظار بنشینند.

القصة، فیلمبرداری این اثر از شهریورماه ۱۴۰۰ شروع شد و در پایان دی همان سال به پایان رسید، براهنی برای اکران عمومی پیرپسر چند سال پشت‌صف ماند و عاقبت موفق شد فیلمش را در هشتمین شب از چهل‌وسومین جشنواره فیلم فجر برای اصحاب رسانه و منتقدان اکران کند.

اما داستان از چه قرار بود که به‌جز حضور این اثر در جشنواره فیلم روتردام در سال ۱۴۰۲ عملاً هیچ اتفاق مثبتی برای براهنی نیفتاد و به یکباره گشایش به‌حدی رسید که تعجب بسیاری را برانگیخت؟ پیرپسر داستانی نامتعارف از زندگی خانواده‌ای روی زوال و تماماً نرینه (پدر و دو فرزند پسرش) را روایت می‌کند که در آن، پسران توسط پدر خود به استثمار و بهره‌کشی تن در می‌دهند و چاره‌ای جز این ندارند. پدر فردی لاپالسی، لئمن و دائم‌الخمر است که در ارتباط با زنان هیچ حد و حدودی نگه نمی‌دارد و هر بهانه‌ای که شده در زندگی فرزندانش دخالت می‌کند. در این حین، ورود یک زن (لیلا حاتمی) به قلمرو مردانه این سه‌نفر همه‌چیز را دگرگون کرده و به هم می‌زند. فیلم با اشاره به ماجراهای اساطیری و همچنین اقتباسی آزاد از «برداران کارامازوف» ساختمان روایتش را تکمیل می‌کند و در این میان از بیان متلک‌های سیاسی و ارجاعات فرامتنی نیز ابایی ندارد. تماشای فیلم در بخش ویژه جشنواره فجر در سالی که گذشت این گمان را به ظن و این ظن را به‌یقین نزدیک کرد که پیرپسر چندان شانس زیادی برای اکران در سال یا سال‌های آتی نخواهد داشت. اما جشنواره فجر هنوز به پایان نرسیده بود که رئیس سازمان سینمایی، راند فریدزاده در گفت‌وگوی تصویری با خبرگزاری ایرنا گفت: «هر فیلمی که در جشنواره می‌بینیم، قطعاً پروانه نمایش جشنواره را دریافت کرده و بنابراین توقیف معنایی ندارد. پروانه نمایش این فیلم‌ها (پیرپسر و لا‌ک‌پشت) برای اکران نیز صادر می‌شود و این آثار در فرایند اکران قرار می‌گیرند. ان‌شاءالله پیرپسر پس از بازبینی شورای پروانه نمایش در چرخه اکران قرار خواهد گرفت.» سؤالی که در این میان حسایی ذهن نگارنده را به خود جلب کرده این است که چطور می‌شود فیلمی با مضامین و نحوه پرداخت پیرپسر پس از سه سال کش‌وقوس بدون هیچ‌ممیزی و اصلاحیه در نوبت اکران قرار بگیرد، ولی به‌طور مثال آثاری همچون «غریزه» و از آن مهم‌تر «قاتل و وحشی» رنگ پرده به خود نبینند؟!

نگاهی به چرایی عدم اکران «قاتل و وحشی» حمید نعمت‌الله

بلا تکلیفی محض

ماژیا روتکیلی

خبرنگار

تنها مزیت جشنواره فجر سال گذشته، بخش ویژه آن بود. جایی که مدیران دولت جدید تصمیم گرفتند فیلم‌هایی که در سال‌های مختلف، مسئله‌دار تشخیص داده‌شده بود را برای اهالی رسانه اکران کنند. «پیرپسر»، «رکسانا»، «لاک پشت» و «غریزه» بدون هیچ مشکلی اکران شدند و حواشی و جنجال‌هایی که پیرامون این فیلم‌ها شکل گرفت باعث رونق جشنواره فیلم فجر شد و مهم‌ترین جشنواره فرهنگی کشور را از حالت خمودگی بیرون آورد. همه منتظر روز موعود بودند. روزی که طبق اعلام قبلی دبیر جشنواره و عوامل اجرایی برگزارکننده، قرار بود «قاتل و وحشی» حمید نعمت‌الله اکران شود. اما یک روز قبل و به طور ناگهانی اعلام شد این فیلم در جشنواره اکران نخواهد شد. دلیلی هم برای عدم اکران ذکر نشد. این تصمیم مدیران جشنواره فیلم فجر صدای همه منتقدان را درآورد. کمال تبریزی از اعضای هیئت داوران هم بعدها در مصاحبه‌ای اعلام کرد عوامل بیرونی و نهاد‌های غیرسینمایی باعث عدم اکران قاتل و وحشی در جشنواره فیلم فجر شده‌اند.

این اظهارنظر‌های ضد و نقیض فقط بر ابهام‌ها افزود و پرسش‌های متعددی را در ذهن اهالی رسانه و تماشاگران پیگیر سینما برانگیخت که مهم‌ترین آن‌ها این پرسش بود: فیلم قاتل و وحشی چه مختصات و مشخصاتی دارد که با تغییر دولت هم نتوانسته مجوز اکرانی ولو محدود (در حد یک سانس

چارسو

«پیرپسر» بدون حذفیات اکران می‌شود

سیدابراهیم عامریان، پخش‌کننده، در گفت‌وگو با ایرنا درباره زمان اکران «پیرپسر» گفت: «این فیلم در سومین بسته اکران امسال، به روی پرده خواهد رفت. با این اوصاف، پس از «رها» فیلم دیگری اکران می‌شود و بعد از آن، نوبت به اکران «پیرپسر» خواهد رسید. «پیرپسر» پروانه نمایش دارد و برای اکران، هیچ حذفیاتی نخواهد داشت.»

به نظر می‌رسد امسال پس از تعطیلات نیمه خردادماه و یا پس از دهه اول محرم فیلم‌های سومین بسته اکران، به روی پرده بروند. نحوه استقبال مخاطبان از بسته دوم اکران که از اردیبهشت‌ماه روی پرده رفته‌اند، تاریخ اکران بسته سوم را مشخص می‌کند.

«پیرپسر» به کارگردانی اکتای براهنی، نخستین‌بار در بخش ویژه جشنواره چهل‌وسوم فجر نمایش داده‌شد. فیلمی ۱۹۰دقیقه‌ای که ۴ سال پس از تولید به روی پرده خواهد رفت. در این اثر، حسن پورشیرازی، حامد بهداد، لیلا حاتمی و محمد ولی‌زادگان ایفای نقش کردند.

پیرپسر درحالی فرصت اکران در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ را پیدا کرده که اگر صرفاً ارجاعات بیرونی آن را مورد لحاظ قرار دهیم باید حداقل فیلم را با جرح‌وتعدیل فراوان به تماشا بنشینیم ولی گویا متر و معیار ارشاد برای صدور پروانه نمایش در دولت چهاردهم با تغییرات گسترده‌ای مواجه شده که اثری نظیر پیرپسر را درون دایره امن خود نگه داشته است!

رکسانا و شانس‌ی که شهبازی آورد

پرویز شهبازی در میان سینه‌فیل-منتقد‌ها فیلمساز شناخته‌شده و محبوبی است که سینمایش پهلوی به آثار مهم سینمای مدرن اروا می‌زند. او البته برخلاف محبوبیتی که نزد مخاطبان جدی سینما به دلیل ساخت آثاری نظیر «عیار» ۱۴، «درند» و از همه مهم‌تر «نفس عمیق» محفوظ است، اقتدر در میان مدیران سینمایی اسم پریسامد و همچنین محبوب و درخور توجهی نیست.

عیار ۱۴ او یکی از آثار منتخب سینمای ایران برای حضور در اسکار ۲۰۱۱ بود که در نهایت نتوانست به‌عنوان نامزد اصلی ما شانس خودش را برای حضور در این جشن امتحان کند. «درند» نیز یکی از گرینه‌های مطرح برای حضور در اسکار بود که در رقابت با فیلم بین‌المللی «گذشته» قافیه را باخت و از رقابت با دیگر آثار خارجی زبان اسکار برای همیشه جا ماند. البته شهبازی در واکنش به خیر حضور احتمالی فیلمش در اسکار، گفت: «بحث اسکار استراتژی و راهبرد تهیه‌کننده و پخش‌کننده بین‌المللی فیلم است و به من مربوط نیست، بنابراین من برای معرفی فیلمم به این جشن سرودست نمی‌شکنم. همان‌طور که فیلم را به جشنواره برلین ندادم.»

القصة، چهارشنبه، بیست‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱، روزی بود که شورای صدور پروانه ساخت با تولید فیلم سینمایی «رکسانا» موافقت کرد تا کارگردان «مالاربا» با هشتمین فیلم بلند داستانی خود وارد گود شود. شهبازی البته هنگامی که پشت‌دور بین فیلم جوانانه رکسانا قرار گرفت فکرش را نمی‌کرد که برای به سرانجام رساندن پروژه‌اش به‌زحمت بیفتد، اما «اصلاحیه» کارش را کرد و باعث انتشار بیانیه‌ای تذ از طرف دست‌اندرکاران این فیلم شد.

پرویز شهبازی و مسعود ردایی در مقام کارگردان و تهیه‌کننده کار عنوان کردند به‌دلیل اصلاحات زیاد که عملاً باعث حذف ۱۵ دقیقه از اثر می‌شود، فیلمشان را برای اکران به سینماها نمی‌دهند. قرار بر این بود که رکسانا از ابتدای آبان‌ماه ۱۴۰۳ به روی پرده برود، ولی این اتفاق بنا به آنچه گفته شد رخ نداد و اولین اکران فیلم در بخش ویژه چهل‌وسومین جشنواره فیلم فجر رقم خورد.

درنهایت خبر رسید که رکسانا نیز به همراه پیرپسر به‌زودی اکران می‌شود و رنگ پرده را می‌بیند؛ البته این اثر برخلاف پیرپسر چندان نکته قابل‌عرضی برای اصلاحیه نداشت و می‌شد حدس زد که با انتخاب دولت جدید در صف اکران قرار بگیرد.

جایی برای حمید نعمت‌الله نیست؟

وقتی خبر اکران قریب‌الوقوع رکسانا و به‌خصوص پیرپسر در خروجی خبرگزاری‌ها و روزنامه‌ها قرار گرفت، این سوال برای نگارنده پیش آمد

درحالی‌که فیلم‌های حاشیه‌دارتری درمسیر اکراند، فیلم نعمت‌الله نباید پشت خط بماند

قاتل و وحشی پیرپسر می‌شود؟

که چرا خبری از نمایش عمومی قاتل و وحشی نمی‌شود؟ نعمت‌الله پروانه ساخت قاتل و وحشی را در آبان‌ماه ۱۳۹۷ دریافت کرد و در تیر ماه ۱۳۹۸ با یک پیش‌تولید بسیار طولانی فرایند فیلمبرداری را با بازگردانی مثل شهرام حقیقت‌دوست، امین حیایی و لیلا حاتمی آغاز کرد، اما سر تراشیده حاتمی باعث شد تا فیلم علاوه بر مشکلات مالی به مشکلات شرعی هم دچار شود تا عملاً سد محکمی جلوی اکران عمومی این اثر قرار بگیرد. فیلمبرداری فیلم یک‌بار در آذرماه سال ۱۳۹۸ متوقف شد ولی این پایان اخبار دامنه‌دار قاتل و وحشی نبود، درنهایت اثری که قرار بود در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر به اکران افتتاحیه‌اش را جشن بگیرد هنوز درگیر مشکلات متعدد است و حتی کاری هم از سوی سازمان سینمایی ساخته نیست. تابستان سال گذشته بود که روح‌الله سهرابی، مدیرکل وقت نظارت سازمان سینمایی گفت که تأییدیه «قاتل و وحشی» را گرفته‌اند و مشکل این فیلم پس از توقیف چندساله و با پیگیری‌های صورت گرفته با برخی علما حل شده است. اما این تنها بخشی از ماجرا بود، چون پروانه نمایش صادر شده ناظر بر اکران فیلم در خارج از کشور بود و ربطی به داخل نداشت. درنهایت قرار بر این شد که قاتل و وحشی در بخش ویژه جشنواره چهل‌وسوم فجر به نمایش دریابد که این اتفاق هم تعبیر روشنی نداشت. اکنون که خطوط قرمز سازمان سینمایی و به‌طور کل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دولت چهاردهم به حدی رسیده که به پیرپسر توجه نشان می‌دهد، بد نیست که گوشه‌چشمی هم به نعمت‌الله و فیلمش داشته باشد. در روزهای برگزاری جشنواره بازار پیرپسر حسایی داغ بود و منتقدان از یمین و یسار به آن توجه نشان دادند ولی این نعمت‌الله بود که علی‌رغم قول‌وقرارها سرش بی‌کلاه ماند و در سکوت کامل خبری کاخ جشنواره را ترک کرد.



بیشتر و روحیه بهتری به کار فیلمسازی در سینمای ایران ادامه دهد. برای تحقق این موضوع سازمان سینمایی باید استقلال بیشتری داشته باشد. این عدم اطمینان هم باعث ترس در سرمایه‌گذاری می‌شود و به لحاظ اقتصادی هم ضربات جبران‌ناپذیری به سینمای ایران وارد می‌کند. اکران رکسانا و پیرپسر به نظر می‌رسد، اتفاق خوبی است و می‌تواند این امید را در دل سینماگران ایجاد کند که همه رویکردها و عقاید می‌توانند در چهارچوب قانون به فعالیت خود در سینما ادامه دهند و حمایت نهاد‌هایی که برای آن‌ها مجوز ساخت فیلم صادر می‌کنند را هم پشت سر خود داشته باشند. عدم حمایت مدیران فرهنگی از چنین فیلم‌هایی و سسازندگان آن باعث بهبود شرایط فرهنگی کشور نمی‌شود بلکه باعث می‌شود، محمد رسول‌آف‌های بیشتری داشته باشیم. سوق دادن کارگردانان سینمای ایران به دامن کشورهایی که کلیت نظام سیاسی با قواعد فرهنگی حاکم بر آن کشور‌ها مشکل دارد هنر نیست، بلکه هنر این است که از سرمایه‌های انسانی فعال در سینمای ایران به شکلی محافظت کنیم که با خیالی آسوده و رضایت خاطر به فعالیت خود در کشور ادامه دهند. یقیناً اکران عمومی قاتل و وحشی با کمترین ممیزی می‌تواند پیام خوبی را به فعالان فرهنگی کشور ارسال کند و به آن‌ها این اطمینان خاطر را بدهد که فضا برای کار کردن در چهارچوب قوانین کشور باز است. اگر چنین اتفاقی بیفتد یقیناً سینمای ایران روز‌های درخشانی را تجربه خواهد کرد.



مخالفت ضرغامی با اهدای دیپلم افتخار به مریلا زارعی

سیدعزت‌الله ضرغامی که عضو هیئت داوران چهل و سومین دوره از جشنواره فجر بود با اشاره به موضوعاتی درخصوص نحوه داوری‌ها گفت که من رأی داوران را درخصوص اهدای جایزه به مریلا زارعی برای بازی در موسی کلیم الله تغییر دادم. او درخصوص جلوگیری از اهدای جایزه به مریلا زارعی گفت: «پنج نفر از داوران جشنواره در نظر داشتند که خانم مریلا زارعی برای بازی در فیلم موسی کلیم‌الله شایسته دریافت دیپلم افتخار هستند اما برایشان استدال کردم که چرا این جایزه را نباید به او اهدا کنیم.»

ضرغامی درباره سیمغ بازیگر نقش اول مرد گفت: «عده‌ای اعتقاد داشتند شهاب حسینی می‌توانست جایزه بگیرد و اتفاقاً خود شهاب هم فروتانه از ابتدا تا انتها حضور داشت. امین حیایی هم در فیلم رسول‌صردعالمی خیلی خوب بود. ولی در ابعاد کار مصطفی زمانی بحث شد و نتیجه و انتخاب با منطق طور دیگری رقم خورد.»



۱۲